

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

1 maart 2005

VLAAMSE OMBUDSDIENST

JAARVERSLAG 2003

GEDACHTEWISSELING

VERSLAG

**namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuur,
Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door de dames Joke Schauvliege en Hilde Crevits**

(Hoofdstuk 5.4 Thematische aanbevelingen inzake Ruimtelijke Ordening, Milieu en Water)

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Patrick Lachaert.

Vaste leden:

de heren Pieter Huybrechts, Stefaan Sintobin, mevrouw Marleen Van den Eynde, de heren Wim Van Dijk, Frans Wymeersch;

mevrouw Hilde Crevits, de heer Erik Matthijs, de dames Tinne Rombouts, Joke Schauvliege;

de heer Karlos Callens, mevrouw Stern Demeulenaere, de heer Patrick Lachaert;

de heren Jos Bex, Bart Martens, André Van Nieuwkerke.

Plaatsvervangers:

de dames Agnes Bruyninckx, Katleen Martens, de heer Felix Strackx, mevrouw Gerda Van Steenberge, de heer John Vrancken;

de heer Jos De Meyer, mevrouw Trees Merckx-Van Goeij, de heren Frans Peeters, Jan Verfaillie;

de heer Jean-Marie Dedecker, mevrouw Dominique Guns, de heer Paul Wille;

de heren Herman Lauwers, Jacky Maes, Ludo Sannen.

Toegevoegde leden:

de heer Rudi Daems;

de heer Mark Demesmaeker.

Zie:

41 (2004-2005)

- Nr. 1: Vlaamse Ombudsdienst – Jaarverslag 2003
- Nrs. 2 tot 6: Verslagen over gedachtewisseling

INHOUD

	Blz.
1. THEMATISCHE AANBEVELINGEN INZAKE RUIMTELIJKE ORDENING	4
1.1. Inleidende uiteenzettingen	4
1.1.1. Algemeen	4
1.1.2. Toelichting bij de aanbevelingen	5
1.2. Bespreking.....	7
1.2.1. Vragen en opmerkingen van de leden	7
1.2.2. Antwoord van de minister.....	8
1.2.3. Repliek van de Vlaamse Ombudsdienst.....	9
2. THEMATISCHE AANBEVELINGEN INZAKE MILIEU EN WATER.....	10
2.1. Inleidende uiteenzettingen	10
2.1.1. Algemeen	10
2.1.2. Toelichting bij de aanbevelingen	11
2.2. Bespreking van de aanbevelingen	13

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed besprak het jaarverslag 2003 van de Vlaamse Ombudsdienst op 17 november 2004 en 20 januari 2005.

Op 17 november 2004 werden de aanbevelingen inzake Ruimtelijke Ordening besproken. Daarover wordt verslag uitgebracht door mevrouw Joke Schauvliege. Op 20 januari 2005 vond de bespreking plaats van de aanbevelingen inzake Milieu en Water en daarover wordt verslag uitgebracht door mevrouw Hilde Crevits.

1. THEMATISCHE AANBEVELINGEN INZAKE RUIMTELIJKE ORDENING

1.1. Inleidende uiteenzettingen

1.1.1. Algemeen

De heer *Bernard Hubeau*, Vlaams Ombudsman, schetst de betekenis van de klachten over ruimtelijke ordening in het totale aantal klachten.

Het thema ruimtelijke ordening is een van de topers inzake klachten van de Vlaamse burger. Ten opzichte van de eerste jaarverslagen is het percentage op het totale aantal klachten geëvolueerd van ongeveer 10 tot 18 percent in 2003. Er is dus een duidelijke stijgende lijn, en daaruit blijkt dat de Vlaming bekommerd is om zijn leefklimaat en de ruimte waarin hij moet leven. Er is ook een verschuiving in het soort klachten. Ook bij de doorverwijzingen en bij de regionale spreekuren van de ombudsdienst in de verschillende provincies is ruimtelijke ordening altijd bij de top vijf.

Van alle klachten die de Vlaamse Ombudsdienst ontvangt van de Vlaamse burger, is ongeveer 60 percent gegrond. Voor ruimtelijke ordening is dit 61 percent. Wat ook altijd wordt gemeten is de graad van herstel: wat is er gebeurd met de klacht en in hoeverre is zij hersteld of gecorrigeerd? De graad van herstel bij ruimtelijke ordening bedraagt 48 percent en dat ligt iets hoger dan het algemene percentage van 42 percent. Dit betekent dat tweederde van de 60 percent wordt hersteld.

In een aantal gevallen verklaart de Vlaamse Ombudsdienst de klacht ongegrond, bijvoorbeeld omdat de burger de lat veel te hoog legt, omdat de administratie geen schuld treft of omdat het Vlaams Parlement decretaal moet ingrijpen om een probleem op te lossen. Het gaat hier om 28 percent van de gevallen.

Wanneer een klacht als gegrond wordt beschouwd, moet uiteraard gemotiveerd worden waarom dit het geval is. De ombudsdienst hanteert daarbij de ombudsnormen. Ten eerste is er het overschrijden van een redelijke behandeltermijn, wat het geval is bij 61 percent van de gegronde klachten inzake ruimtelijke ordening, tegenover 33 percent in het algemeen. Ten tweede is er het gebrek aan een goede uitvoeringspraktijk en administratieve nauwkeurigheid (13 percent) en tot slot zijn er de coördinatieproblemen (5 percent).

Vervolgens gaat de heer Hubeau dieper in op de werking van het klachtendecreet (decreet van 1 juni 2001 houdende toekenning van een klachtrecht ten aanzien van de bestuursinstellingen) dat in werking trad op 1 januari 2002. Dit decreet organiseert de filosofie van de ombudsman die werkzaam is in de tweede lijn. Elke burger moet eerst de kans krijgen om bij de administratie zelf een klacht in te dienen, vooraleer de klacht naar de parlementaire ombudsdienst komt. De filosofie hierachter is dat veel problemen opgelost raken in de eerste lijn, dat de administratie de klachten moet kennen en ze moet kunnen oplossen en dat bijgevolg alleen nog de structurele problemen terechtkomen bij de Vlaamse Ombudsdienst. Na drie jaar werken van dit systeem werd een onderzoek uitgevoerd, dat ook gepubliceerd is. Uit het onderzoek kunnen vier lessen worden getrokken.

Ten eerste raakt het klachtendecreet stilaan ingeburgerd – behalve bij de kabinetten, maar ook die zijn op goede weg. Iedere Vlaamse overheidsdienst heeft een klachtvoorziening. Binnen het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap staan een tweehonderdtal personen in voor de eerste lijnsklachtenbehandeling. Voor alle duidelijkheid: dit zijn geen 200 voltijdsequivalenten.

Ten tweede stelt het onderzoek vast dat de regels van het klachtendecreet (ontvangstmelding, antwoorden binnen de 45 dagen, vermelding van beroepsmogelijkheden, enzovoort) formeel wor-

den nageleefd. Maar het klimaat is nog onvoldoende klachtontvankelijk. Dit is een belangrijke conclusie voor verdere aanbevelingen en voor het draagvlak voor het klachtendecreet. Het klacht-recht moet nog meer ingang vinden, niet alleen op papier maar ook in de geest van de leidinggeven-den en eindverantwoordelijken.

Ten derde gebeurt de jaarlijkse rapportage over de eerstelijnsklachtenbehandeling, waarvan de resul-taten worden opgenomen in het jaarverslag van de Vlaamse Ombudsdienst, correct maar zeer verschil-lend: van uitgebreide rapporten tot twee pagina's met cijfers. Dit is vatbaar voor verbetering.

Ten slotte werd in het onderzoek de belangrijke vraag gesteld of de burger met dit alles beter gehol-pen wordt. De heer Hubeau ziet daarin twee ele-menten. Vooreerst is het duidelijk dat het systeem van de eerste en tweede lijn, dat het beleid voor ogen had bij de goedkeuring van het decreet, niet evident is voor de burger. Soms ervaart de bur-ger klagen bij de eerste lijn alsof hij bij de duivel te biecht moet gaan. Het is echter logisch dat dit systeem van klachtenbehandeling tijd vergt om bekend te geraken bij de burger en de administratie. Het is een bijkomende garantie dat de klachtendos-siers bij de ombudsdienst terechtkomen wanneer de eerste lijn niet functioneert.

Een tweede gevolg is dat het aantal klachten bij de Vlaamse Ombudsdienst zich kwantitatief stabili-seert. Dit betekent dat het klachtendecreet werkt en heeft als bijkomend gevolg dat, kwalitatief gezien, de eenvoudige klachten worden opgelost door de eerste lijn. De complexe klachten of klachten die een oplossing of controle vragen van het Vlaams Parlement komen nu gemakkelijker aan bod bij de Vlaamse Ombudsdienst.

1.1.2. Toelichting bij de aanbevelingen

De heer *Erwin Janssens*, onderzoeker bij de Vlaamse Ombudsdienst, geeft toelichting bij de aanbevelingen inzake ruimtelijke ordening.

Aanbeveling 2003 – 15: behandeltermijn vergun-ningen

De Vlaamse overheid moet, samen met de gemeen-ten en de provincies, ernaar streven dat aanvraag-dossiers en beroepsdossiers voor een stedenbouw-

kundige vergunning worden afgehandeld binnen de termijn die in de regelgeving vermeld is.

De heer Erwin Janssens stelt dat deze aanbeveling al vijf jaar lang de eerste aanbeveling is op het vlak van ruimtelijke ordening, en dat is ook het geval in het jaarverslag 2003. Sinds het uitbren-gen van het jaarverslag 2003 zijn er tien maanden verstreken en de vraag is of deze aanbeveling nog actueel is. De administratie en de minister zijn de afgelopen jaren creatief geweest in het zoeken van oplossingen. Het personeelsprobleem is niet opge-lost, maar er zijn andere maatregelen genomen. Zo zijn bijvoorbeeld een aantal werken niet meer vergunningsplichtig of moeten ze niet meer voor advies naar de administratie Ruimtelijke Orde-ning, Huisvesting en Monumenten en Landschap-pen (AROHM). Er is het zogenaamde 'overuren-project' geweest, waarbij personeelsleden extra uren presteerden om de achterstand in te halen. Uiteindelijk is ook de adviestermijn zelf aange-past met het decreet van 21 november 2003 hou-dende wijziging van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke orde-ning en van het decreet betreffende de ruimtelij-ke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996 (hierna decreet ruimtelijke ordening genoemd). Het resultaat is dat de Vlaamse Ombudsdienst nauwelijks nog klachten ontvangt over de behan-deltermijn bij AROHM, wat de indruk geeft dat het probleem grotendeels opgelost is. In het vol-gende jaarverslag zal dit verder worden onder-zocht.

De minister hoopte dat een aantal gemeenten al in 2004 autonoom bevoegd zouden worden voor hun vergunningenbeleid, waardoor de adviesverplicht-ing van AROHM voor die gemeenten zou weg-vallen. Dat bleek al te optimistisch. De Vlaamse Ombudsdienst heeft er al op gewezen dat het geen oplossing is om de structurele achterstand door te schuiven naar het gemeentelijke niveau.

Het is moeilijk om een algemeen beeld te krijgen van de situatie bij de gemeenten op basis van de klachten. Een beperkte rondvraag bij de gemeen-ten door de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VMSG) in 2003 bevestigt de indruk dat de gemeenten het voor de dienstverlening aan de burger belangrijk vinden binnen de termijnen te blijven, dat zij daarvoor de nodige inspannin-gen willen doen, maar dat de werkdruk om de termijnen te halen, wel toeneemt. Alleszins moet

de Vlaamse overheid verder investeren in kwaliteit en opleiding van het lokale niveau, om de nieuwe taken met een voldoende hoge kwaliteit uit te voeren.

Aanbeveling 2003 – 16: kwalitatieve informatieverstrekking

De Vlaamse overheid moet samen met de gemeenten een zo kwalitatief mogelijke algemene en individuele informatieverstrekking verzekeren over wat vergunbaar is, zeker in periodes van geregeld wijzigende regelgeving.

Belangrijker dan op tijd beslissen is goed beslissen. De heer Janssens verwijst in dit verband naar het in behandeling zijnde verzoekschrift over de toepassing van de stedenbouwwetgeving door openbare besturen, waarover de ombudsdienst advies heeft uitgebracht. In dat advies en bij de bespreking van het verzoekschrift komen de problemen en mogelijke remedies aan bod (*Parl. St. Vl. Parl. 2004-05, nr. 216/1*).

Aanbeveling 2003 – 17: handhaving

De Vlaamse overheid moet samen met de gemeenten de naleving van de regels inzake ruimtelijke ordening beter waarborgen. De betrokken overheden mogen de geloofwaardigheid van het handhavingsbeleid niet ondermijnen door duidelijke overtredingen langdurig te gedogen.

Volgens de heer Janssens stellen er zich drie problemen inzake handhaving. Het eerste is het probleem van de instandhouding van bouwovertradingen. Door het arrest van 22 juni 2004 van het Arbitragehof moet de decreetgever die kwestie opnieuw onderzoeken. Bepaalde onderdelen van het wijzigingsdecreet van 4 juni 2003 zijn immers ongrondwettig verklaard. Rechtszekerheid en eenvoud is nodig, maar een ongenueanceerde aanpak lijkt evenmin gepast. Er zijn niet alleen de overtreders, maar ook de omwonenden van overtreders waaraan moet worden gedacht.

Het tweede probleem is het gedogen door de overheid, waarbij vooral enkele klachtendossiers over hinderlijke bedrijven die jarenlang kunnen exploiteren zonder over de nodige bouw- en milieuvergunningen te beschikken, problematisch zijn.

De Vlaamse Ombudsdienst stelt soms vast dat jarenlange milieuhinder door illegale bedrijven de betrokken gemeente niet aanzet tot stillegging van de activiteiten, maar dat er nog steeds gewacht wordt tot de herlokalisatie het probleem oplost of tot er een planmatige oplossing komt. Gedogen, dat wil zeggen willens en wetens niet optreden tegen een bekende overtreding, moet echter niet automatisch als onbehoorlijk of onzorgvuldig worden beschouwd. Het bekendste voorbeeld van gedoogbeleid is dat ten aanzien van illegale weekendverblijven en de permanente bewoning ervan.

Het stilleggen van een hinderlijke activiteit is bovendien niet de enige manier om tot een (tijdelijk) aanvaardbare oplossing te komen voor de omwonenden. Er kunnen bijvoorbeeld ook een aantal exploitatiebeperkingen opgelegd worden die de hinder sterk doen verminderen, in afwachting van een herlokalisatie of een planmatige oplossing. Op termijn is gedogen echter onaanvaardbaar.

Het laatste probleem vormen de lichte overtredingen. Dit zijn kleine overtredingen die niet regulariseerbaar zijn maar waarover in principe ook niet wordt gestruikeld, bijvoorbeeld een te groot terras, een duivenhok dat te dicht staat bij de perceelsgrens, een afrastering op de scheidingsgrens die te veel zonlicht wegneemt, enzovoort. De Vlaamse Ombudsdienst heeft de indruk dat het huidige systeem – van proces-verbaal over parket naar de strafrechter die een vonnis uitspreekt, dat moet worden uitgevoerd – niet gepast is voor dit soort overtredingen. Bovendien seponeren de parketten vele klachten omdat zij andere prioriteiten hebben. Vanuit hun standpunt is dit best begrijpelijk. Voor de burger of buurman die zich strikt aan de stedenbouwkundige regels houdt, is het wel frustrerend.

De gemeente stelt, soms na aandringen van de Vlaamse Ombudsdienst, een proces-verbaal op, maant de overtreder aan om de overtreding ongedaan te maken maar daar blijft het bij. Van de gemeente kan niet verwacht worden dat ze een herstellvordering indient bij het parket, wetende dat de kans op seponering uiterst groot is. De verzoeker heeft de mogelijkheid om met de vaststelling van de gemeente zelf naar de rechter te stappen, maar eigenlijk is het de taak van de overheid om de naleving van stedenbouwregels af te dwingen.

De overheid zou volgens de spreker op zoek moeten gaan naar een alternatief systeem. Er zou

onderzocht kunnen worden of bijvoorbeeld de gemeentelijke administratieve sancties een uitweg bieden.

Aanbeveling 2003 – 18: heffing op leegstaande of verwaarloosde bedrijfsruimten

De Vlaamse overheid moet een opsplitsing van de heffing op leegstaande of verwaarloosde bedrijfsruimten op eenvoudig verzoek mogelijk maken.

De Vlaamse Ombudsdienst ontving de voorbije jaren klachten over de geldboete die moet worden betaald als de heffing op leegstaande of verwaarloosde bedrijfsruimten niet tijdig betaald werd. Oorspronkelijk bedroeg deze het dubbele van het heffingsbedrag, wat nadien werd afgezwakt. In 2003 werd dit aangepast naar het systeem dat ook geldt voor de verkrotte en leegstaande gebouwen: wie niet tijdig betaalt, moet intresten betalen. Een geldboete wordt pas opgelegd wanneer gepoogd wordt om de heffing te ontduiken.

Het probleem dat bij deze heffing blijft bestaan, is het probleem van de niet-opsplitsing. In een aantal gevallen is een bedrijfsruimte eigendom van meerdere eigenaars. De administratie heeft in dit geval de vaste gewoonte om slechts één eigenaar aan te spreken die dan het volledige bedrag moet betalen en zich moet wenden tot de mede-eigenaars om het terug te vorderen. Het probleem is niet alleen dat het gaat om hoge bedragen – er is een voorbeeld van 27.000 euro – maar ook dat het niet altijd evident is om de mede-eigenaars te vinden. Bovendien zijn de kosten om via een gerechtelijke procedure de bedragen in te vorderen niet meer in verhouding. Eigenlijk wentelt de overheid haar inningsbevoegdheid af op die ene persoon. Dit is voor de Vlaamse Ombudsdienst niet redelijk. Van een klantvriendelijke overheidsdienst mag verwacht worden dat zij het aanslagbiljet verstuurt naar de persoon die moet betalen en niet, voor haar eigen inningscomfort, een burger opzadelt met de terugvordering bij de andere mede-eigenaars.

1.2. Bespreking

1.2.1. Vragen en opmerkingen van de leden

De heer *Erik Matthijs* is tevreden met het nieuws dat de vergunningendossiers binnen de termijn

worden afgehandeld. Voor de vroegere vertraging waren in bepaalde provincies soms historische redenen en soms speelde de personeelsproblematiek een rol, net zoals de complexiteit van bepaalde dossiers. De spreker vraagt of de achterstand in alle provincies is ingehaald.

Wat de kleine overtredingen betreft, ligt het voor de hand om de gemeentelijke administratieve sanctie als mogelijke oplossing naar voor te schuiven. In de praktijk is dit echter niet evident om te organiseren: er moeten federale richtlijnen uitgevaardigd worden en er moet ook rekening worden gehouden met de grootte van de overtreding.

Mevrouw *Joke Schauvliege* heeft een informatieve vraag over het grote aantal klachten over ruimtelijke ordening. Heeft de ombudsman de indruk dat dit te maken heeft met de kwaliteit van de decreetgeving? Het gaat om een complexe materie die dikwijls wordt gewijzigd. In het regeerakkoord staat dat werk moet worden gemaakt van wetsevaluatie en van de algemene kwaliteit van de regelgeving.

In aanbeveling 2003-16 stelt de Vlaamse Ombudsdienst dat er meer actief aan informatieverstrekking moet worden gedaan in het geval van een decreetswijziging. Hier stelt zich blijkbaar een probleem omdat op het terrein niet altijd geweten is wat precies werd gewijzigd. Het regeerakkoord voorziet hiervoor de oprichting van een provinciaal loket.

De heer *André Van Nieuwerkerke* heeft de indruk dat er moet nagedacht worden over de werkmethodes. De gemeentelijke diensten zouden bij de aanvraag al kunnen overleggen met de provinciale en gewestelijke ambtenaren om na te gaan welke de opmerkingen zijn, vooraleer de procedure te starten. Het lid heeft de indruk dat het gezond verstand soms ontbreekt, terwijl het veel ergernis zou kunnen voorkomen. In Brugge stelt bijvoorbeeld de stedenbouwkundige dienst dat een voorzetluikje verboden is waarop de aanvrager in beroep gaat bij de provincie die beslist dat het wel kan, waarna beroep wordt ingesteld bij de minister. Een dergelijke procedure kan anderhalf jaar duren. In een gesprek met een aantal gewestelijke ambtenaren bleek duidelijk dat het inbouwen van een vooroverleg veel problemen zou voorkomen. Dit kan een aandachtspunt zijn voor de minister.

De heer *Patrick Lachaert* voegt hieraan toe dat heel wat administratieve last, onbegrip en verzuring in

de maatschappij kan vermeden worden door aanvragers op voorhand hun project in grote lijnen te laten uiteenzetten. Dit vermijdt nutteloze inspanningen en geldverspilling. Op gemeentelijk niveau lukt dit meestal wel, maar bij de diensten van de administratie ROHM ligt het moeilijker: ze wensen gemeentelijke mandatarissen dikwijls niet te ontvangen en als er overleg is, blijkt er een groot wantrouwen. De heer Lachaert betreurt deze houding. Het is ook de reden waarom het provinciaal loket in het regeerakkoord werd ingeschreven. Het is niet de bedoeling om er het hele dossier te presenteren, maar wel om een algemeen advies te krijgen om problemen te vermijden.

1.2.2. Antwoord van de minister

Aanbeveling 2003 – 15: behandeltermijn vergunningen

De heer *Dirk Van Mechelen*, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, bevestigt dat aanbeveling 2003-15 over de achterstand in de behandeling van stedenbouwkundige vergunningen een klassieke klacht van de voorbije jaren betreft. Begin oktober 1999 bedroeg de gemiddelde behandelingsduur van een stedenbouwkundige vergunning bij de provinciale diensten van Stedenbouw 71 dagen, met pieken van 125 dagen in de provincie Antwerpen en 76 in Oost-Vlaanderen. Zoals de ombudsdienst terecht stelde heeft de Vlaamse overheid zowat al het mogelijke gedaan om hieraan te remediëren, wetende dat het uiterst moeilijk is om geschikte en geschoolde stedenbouwkundige ambtenaren aan te werven voor de administratie. Er moesten dus andere creatieve oplossingen worden gevonden, een voorbeeld daarvan is de decreetswijziging van 21 november 2003, waardoor de administratie decretaal verplicht werd om binnen de 50 dagen advies te verlenen.

Volgens de laatste cijfers waarover de minister beschikt, namelijk 1 mei 2004, bedraagt de gemiddelde doorlooptijd 22 dagen. In de provincie Antwerpen is er een daling van 125 naar gemiddeld 17 dagen. In Oost-Vlaanderen van 76 naar 27, in West-Vlaanderen van 54 naar 26, in Limburg van 42 naar 25 en in Vlaams-Brabant van 28 naar 15. Het is volgens de minister nu de uitdaging om deze cijfers op peil te houden. Zo hebben gemeenten geen enkel excuus meer om aan hun inwoners mee te delen dat hun dossier zich bij de

administratie Stedenbouw bevindt. Er ontstaat een omgekeerde dynamiek waarbij de gemeenten geresponsabiliseerd worden.

Zoals de minister eerder heeft geantwoord op de aanbeveling 2002-15 in het vorige jaarverslag, is het nooit zijn intentie geweest om de hete aardappel door te schuiven naar de gemeenten. Eind 2004 is nog geen enkele gemeente ontvoogd, en bijgevolg werd aangetoond dat de Vlaamse overheid zelf orde op zaken heeft gesteld.

Een ander probleem stelt zich wanneer de gemeenten ontvoogd zullen worden. De stad Gent voldoet bijvoorbeeld de facto aan de voorwaarden, maar aarzelt om de ontvoogding aan te vragen omdat ze beducht is voor de gevolgen. In die zin zal de Vlaamse overheid zich moeten omvormen tot een coach van de gemeenten en steden. Ook aanbeveling 2003-16 heeft hier volgens de minister mee te maken.

Aanbeveling 2003 – 16: kwalitatieve informatieverstrekking

Het verstrekken van individuele, dossiergebonden informatie is voor de minister vooral een eerste lijnstaak van de gemeenten; algemene informatieverstrekking is daarentegen wel degelijk een taakstelling van de Vlaamse overheid.

Verwijzend naar de tussenkomst van de heer Lachaert, stelt de minister dat hij gelooft in het model dat werd uitgewerkt door de buitendienst van Vlaams-Brabant. Daarbij worden twee soorten acties ondernomen. Ten eerste zijn er geregeld vergaderingen op het terrein waarbij een groep van gemeenten wordt samengebracht in een bepaalde regio. De gemeenten krijgen de kans om een aantal dossiers op de tafel te leggen waardoor de ene gemeente leert van de andere, onder begeleiding van de provinciale stedenbouwkundige ambtenaren. Ten tweede hebben er geregeld overlegvergaderingen plaats op de provinciale buitendienst zelf, waar een gelijkaardige oefening gebeurt. Volgens de minister kan worden overwogen om dit model op te leggen aan de vijf buitendiensten waarbij pro-actief een coachende rol wordt opgenomen en waarbij competentie wordt overgedragen. Deze kan wel alleen worden overgedragen aan competente ambtenaren. Hier stelde zich de voorgaande jaren een probleem, maar

einde 2004 waren er al 239 gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaren erkend. Gecombineerd met de niet-aflatende stroom van informatie van de centrale administratie naar de gemeenten, waar veel aandacht aan wordt besteed, betekent dit een stap in de goede richting.

Daarnaast is er ook nog de website www.ruimtelijkeordening.be die een voorbeeld is qua gebruiksvriendelijkheid. Er is ook de website www.bouwenwonen.be waarop zo klantgericht mogelijke manier informatie wordt geven. Daar kan iedere burger terecht met vele vragen. Wanneer is een stedenbouwkundige vergunning nodig? Mag op een perceel worden gebouwd? Wanneer is een gebouw vergund?

Op de opmerking van de heer Van Nieuwkerke over het teregend beroep antwoordt de minister dat het de bedoeling is dat deze praktijk zou verdwijnen: de gemachtigde ambtenaar zou dan niet meer in beroep kunnen gaan tegen dit soort van beslissingen van de bestendige deputatie. Het regeerakkoord houdt in dat, indien dit niet mogelijk blijkt via aanbevelingen, het decreet zal worden gewijzigd.

Aanbeveling 2003 – 17: handhaving

Inzake het handhavingsbeleid informeert de minister dat werd getracht, in samenspraak met de VVSG en de Bouwinspectie, een aantal afspraken te maken over de taakverdeling tussen de gemeenten en de Vlaamse overheid. De VVSG staat echter erg afwijzend tegenover de actieve rol die steden en gemeenten kunnen vervullen bij het handhavingsbeleid en bij het opstellen van herstellingsvorderingen. De minister heeft de bedoeling om hierover verder te overleggen met de VVSG. Maar eerst zal het decreet verfijnd worden en de Hoge Raad voor het Herstelbeleid opgericht.

De minister gelooft in stakingsbevelen, en niet zozeer in een afbraakbeleid omdat hiervoor geen maatschappelijk draagvlak bestaat. Dit wil niet zeggen dat bouwovertreeders vrij spel krijgen. Het beste bewijs is dat het aantal bekrachtigde stakingsbevelen systematisch oploopt van 466 in 2002 naar 823 in 2003. Met andere woorden, een snel optreden van de burgemeester op het terrein met de daaraan gekoppelde administratieve boetes, is de beste remedie tegen overtredingen.

Anderzijds moet in het Vlaams Parlement ooit een lijn kunnen worden getrokken onder het verleden. In die zin gelooft de minister in de kracht en de werking van de Hoge Raad voor het Herstelbeleid.

Aanbeveling 2003 – 18: heffing op leegstaande of verwaarloosde bedrijfsruimten

De Vlaamse Ombudsdienst is van mening dat een opsplitsing van de heffing op leegstaande of verwaarloosde bedrijfsruimten aangewezen is. De minister deelt deze mening echter niet.

De administratie is van oordeel dat een opsplitsing van de heffing tussen mede-eigenaars voor eerst decretaal onmogelijk is omdat het Rekenhof zulk een 'vrijwillige' beperking van de invorderingsmogelijkheden niet zou aanvaarden. De administratie maakt zich tevens zorgen over de moeilijkheden die de inning en invordering van een gesplitste heffing met zich zou meebrengen, moeilijkheden die opnieuw zouden leiden tot een reeks klachten bij de Vlaamse Ombudsdienst.

De minister heeft wel begrip voor het argument dat in die gevallen de heffing haar doel voorbij schiet en wil in die zin nagaan of een andere oplossing mogelijk is. Hoe dan ook gaat het om slechts een tiental dossiers op een totaal van ongeveer 5.000 inkohieringen gedurende de voorbije zes jaar.

1.2.3. Repliek van de Vlaamse Ombudsdienst

Algemeen en aanbeveling 2003 – 16: kwalitatieve informatieverstrekking

Op de opmerkingen van mevrouw Schauvliege over de kwaliteit van de decreetgeving antwoordt de heer *Bernard Hubeau* dat de Vlaamse Ombudsdienst merkt dat, waar het decreet van 18 mei 1999 een voorbode was voor een soort van pacificatie op het vlak van ruimtelijke ordening, dit in de loop van de jaren niet het geval is gebleken. Het hoge aantal wijzigingen sinds 1999 helpt niet om rechtszekerheid te creëren. Belangrijke wijzigingen brachten veel media-aandacht mee, waardoor onzekerheid ontstond bij de burger, maar ook bij de administratie die de regelgeving moest toepassen. Vooral op het lokale niveau bestond en bestaat nog steeds een grote onzekerheid rond de

regelgeving over ruimtelijke ordening en die onzekerheid werkt contraproductief.

Daarnaast moet nagegaan worden waardoor de wijzigingen geïnspireerd zijn. Wijzigingen geïnspireerd door structurele problemen, zoals de advies- en behandeltermijnen, zijn oplossingen die berusten op heel wat voorafgaandelijk studien en afwegingswerk. Maar daarnaast zijn er heel wat ad-hocdecreten uitgevaardigd, zogenaamde reparatiedecreten, vaak geïnspireerd door concrete situaties op het terrein. De Vlaamse Ombudsdienst beveelt aan om zoveel mogelijk dergelijke reparatiedecreten te vermijden. Tot slot moet er worden voorzien in een goed overgangsrecht; vele gemeentebesturen hebben het moeilijk om zich aan te passen aan nieuwe regelgeving.

De algemene regel over informatieverstrekking stelt dat zo vroeg mogelijk aan de burger moet duidelijk worden gemaakt waar hij staat. De burger kan een 'neen' aanvaarden: als duidelijk is dat wat hij vraagt niet kan en de burger weet het tijdig en tijdens de rit veranderen de spelregels niet, dan aanvaardt de burger dit doorgaans. In die zin moet worden geïnvesteerd in alle formules die een soort van vooroverleg of informeren in een vroeg stadium inhouden. Als het voorgestelde provinciaal aanspreekpunt degelijk wordt georganiseerd, is dit zeker een stap in de goede richting.

De heer *Patrick Lachaert* merkt op dat wanneer er vroeger informatieavonden werden georganiseerd over ruimtelijke ordening er veel aanwezigen kwamen opdagen, maar dat tegenwoordig de interesse te wensen overlaat.

Aanbeveling 2003 – 18: heffing op leegstaande of verwaarloosde bedrijfsruimten

De heer *Erwin Janssens* stelt, in een reactie op de argumenten van de minister, dat het decreet het opsplitsen van de heffing zeker niet onmogelijk maakt. Het decreet bevat de mogelijkheid om niet op te splitsen, maar eigenlijk is opsplitsen de regel. Het Rekenhof kan erop gewezen worden dat naast efficiëntie van inning, ook klantvriendelijkheid een belangrijk criterium is voor een goed innings- en invorderingsbeleid. De Vlaamse Ombudsdienst stelt trouwens vast dat de administratie inzake de onroerende voorheffing en de heffing op leegstand en verkrotting van gebouwen

en woningen wel bereid is op te splitsen als de aangesproken mede-eigenaar dat vraagt. Het gaat inderdaad om een klein aantal dossiers, maar het zijn die dossiers waar de bedragen het hoogst zijn en de situatie het meest schrijnend. Weinig eigenaars kunnen 27.000 euro voorschieten en zich vervolgens in een jarenlange gerechtelijke procedure storten om het deel van hun mede-eigenaars op te eisen. Overleg over een mogelijke oplossing is dan ook aangewezen.

2. THEMATISCHE AANBEVELINGEN INZAKE MILIEU EN WATER

2.1. Inleidende uiteenzettingen

2.1.1. Algemeen

De heer *Bernard Hubeau*, Vlaams Ombudsman, geeft eerst een paar algemene cijfers over het aandeel van de milieuproblematiek in het klachtenbeeld.

Wat milieu betreft zijn er twee hoofdstukken van belang: het hoofdstuk Milieu (algemeen) en het hoofdstuk Water, Gas en Elektriciteit. In dit laatste hoofdstuk zijn ook de klachten over de afvalwaterheffing opgenomen. Gezien de beperkte tijd wil de heer Hubeau niet verder ingaan op de klachten over de afvalwaterheffing. Wel heeft de ombudsdienst in 2003 en 2004 veel energie gestoken in klachten over de verborgen-lekproblematiek. Verborgen lekken in de drinkwaterleiding doen de drinkwaterfactuur, en dus ook de afvalwaterheffing, hoog oplopen. Hiervoor moet nog steeds een sluitende oplossing worden gevonden.

Het hoofdstuk Water, Gas en Elektriciteit bevat ook alle energieklachten. Hoewel de energieproblematiek reeds aan bod kwam in de bevoegde commissie wenst de heer Hubeau de aandacht te vestigen op de nood aan een klachtendienst voor de energiesector. Door de liberalisering zijn er onduidelijkheden over onder meer de energieprijzen en de behandeling van klachten over energie. Er is geen voldoende adequaat kanaal om die klachten op te vangen. De spreker geeft toe dat het institutioneel een complex gegeven is – de leveranciers behoren tot de privé-sector en er zijn Vlaamse en federale aspecten aan de reglementering – maar benadrukt de noodzaak van de oprichting van een dergelijke klachtendienst Energie.

Indien de evolutie wordt bekeken van 1999 tot 2003 is het aantal milieuklachten in stijgende lijn gegaan. Momenteel handelt 16 percent van de klachten over leefmilieu in het algemeen en over de afvalwaterheffing. Dit betekent dat de Vlaming wel degelijk bezig is met zijn leefklimaat.

Wat het aantal gegronde milieuklachten betreft, is een positieve trend merkbaar. Het algemene aantal gegronde klachten bedraagt 60 percent; van de milieuklachten is 45 percent gegrond. Naast de kwalificaties gegrond en ongegrond zijn er echter nog een aantal andere categorieën zoals terechte opmerkingen en beleidsaanbevelingen, waarbij duidelijk is dat de burger toch ook een punt heeft. Inzake milieu is er een iets hoger percentage in de categorie 'herstel' dan bij de algemene cijfers en dat is een positieve vaststelling.

De ombudsnormen die het meest worden geschonden zijn vooreerst de redelijke behandeltermijn – dit is een internationale trend –, en ten tweede goede uitvoeringspraktijk en administratieve nauwkeurigheid. Ten derde vormt een deugdelijke correspondentie een belangrijk probleem: een onduidelijk, onvolledig of te laat antwoord op de vragen van de burger. Deze drie problemen stellen zich in gelijke mate in andere beleidsdomeinen.

2.1.2. Toelichting bij de aanbevelingen

De heer *Chris Nestor*, onderzoeker bij de Vlaamse Ombudsdienst, licht vier aanbevelingen toe – twee over milieuhinder en twee over bodemsanering.

Aanbeveling 2003 – 06: aanpak van milieuhinder

De Vlaamse overheid en de gemeenten moeten verder werk maken van een afdoende aanpak van milieuhinder door klasse 2- en 3-inrichtingen. De afspraken uit het kerntakendebat moeten concreet worden ingevuld.

De klachten over milieuhinder die bij de Vlaamse Ombudsdienst terecht komen slaan meestal op hinder van klasse 2- of 3-bedrijven. Het probleem is volgens de heer Nestor gekend en komt ook aan bod in het jaarverslag van de Milieu-inspectie. Dikwijls wordt vastgesteld dat de gemeente onvoldoende of erg traag actie onderneemt. De Milieu-inspectie van het Vlaamse Gewest komt

niet tussen bij hinder veroorzaakt door klasse 2- of 3-bedrijven, tenzij uitzonderlijk als het om zeer ernstige hinder gaat (gevaar voor mens en milieu, verontreiniging). Meer dagelijkse klachten, over geur- of lawaaihinder bijvoorbeeld, vinden moeilijk gehoor. Dit leidt tot grote frustratie bij de burger, die zich de vraag stelt wie de hinder moet onderzoeken en vooral wie er voor een afdoende aanpak zorgt.

Het milieutoezicht door de gemeenten is al meermaals ter sprake gekomen, ook in de vorige jaarverslagen van de Vlaamse Ombudsdienst. In april 2003 werd als resultaat van het kerntakendebat beslist om de bestaande taakverdeling te behouden. Er werd een ondersteuning door het gewest in het vooruitzicht gesteld om de expertise inzake milieutoezicht bij de gemeenten te versterken en beter uit te oefenen. Ideeën die werden aangereikt waren ondermeer vorming en ondersteuning van de gemeentelijke toezichtsambtenaren en sancties voor gemeenten die hun taak inzake milieutoezicht niet zouden opnemen.

Op basis van de ontvangen klachten, stelt de Vlaamse Ombudsdienst vast dat dit nog steeds een pijnpunt blijft. Het blijft wachten op een concrete invulling van het kerntakendebat en op het aangekondigde ontwerp van handhavingsdecreet dat het administratief toezicht moet verruimen en verfijnen. De burgemeester heeft momenteel wel de mogelijkheid om hinderlijke inrichtingen te sluiten, maar hij zou ook andere mogelijkheden moeten krijgen.

Aanbeveling 2003 – 07: aanpak van geluidshinder

De Vlaamse overheid moet meer werk maken van de aanpak van geluidshinder ingevolge wegverkeer en de middelen daartoe verruimen. Om voldoende afdwingbaar te zijn, moeten de geluidsnormen op regelgevend niveau worden vastgesteld.

Deze aanbeveling overlapt de beleidsdomeinen milieu en mobiliteit. De aanbeveling is er vooral gekomen naar aanleiding van een uitgebreid onderzoek naar geluidshinder van de N71 in Mol. Van meerdere inwoners van de betrokken straat werden klachten ontvangen. De afdeling Wegen en Verkeer had in het verleden al geluidsmetingen uitgevoerd en heeft dit opnieuw gedaan. Het geluidsniveau ligt net onder 65 decibel. De

Vlaamse overheid financiert echter slechts geluidswerende maatregelen als het daggemiddelde boven de 65 decibel ligt. Hoe hoger het geluid boven die grens ligt, hoe groter het aandeel van het gewest is in de financiering. Het andere deel wordt door de gemeente betaald.

De Vlaamse Ombudsdienst heeft wetenschappelijk advies ingewonnen bij de Universiteit Gent waaruit blijkt dat 65 decibel al een aanzienlijk geluidsniveau is. 15 percent van de mensen ervaart een dergelijk geluidsniveau als ernstige hinder. Wetenschappers stellen als streefwaarde voor het geluid van wegverkeer een niveau tussen 45 en 55 decibel voor als grens.

De grens van 65 decibel is nu vastgelegd in de mobiliteitsconvenants. De norm wordt bepaald in functie van de budgettaire ruimte. Volgens de Vlaamse Ombudsdienst zou het vastleggen van de norm beter op regelgevend niveau gebeuren. Verder moeten er mogelijkheden zijn om de aanpak van geluidshinder door wegverkeer te verruimen door bijvoorbeeld de koppeling te maken met verkeersveiligheid. De rijsnelheid heeft immers een grote impact op het geluidsniveau vermits het geluidsniveau exponentieel toeneemt met de snelheid.

Tot slot wijst de heer Nestor op het Mobiliteitsplan Vlaanderen dat de Vlaamse Regering in oktober 2003 heeft goedgekeurd. Het plan wil het aantal ernstig gehinderden door verkeersgeluid met 15 percent verminderen tegen 2012. Om deze doelstelling te realiseren zullen maatregelen nodig zijn.

Aanbeveling 2003 – 08: behandeltermijn beroepen OVAM-dossiers

De Vlaamse overheid moet maatregelen nemen om de achterstand in de behandeling van beroepen tegen OVAM-beslissingen weg te werken en de dossiers binnen de decretale termijn van 90 dagen af te handelen.

De afdeling Juridische Dienstverlening van het departement Leefmilieu en Infrastructuur (LIN), die voor de Vlaamse Regering de beroepen tegen beslissingen van de Openbare Afvalstoffenmaatschappij voor het Vlaamse Gewest (OVAM) behandelt, kampt met een structurele achterstand in de verwerking van die beroepen. De regelge-

ving stelt een termijn van 90 dagen voorop; in de praktijk loopt de termijn op tot een jaar of meer.

Volgens de afdeling beschikt zij over te weinig personeel en is de instroom van dossiers veel groter gebleken dan was ingeschat. Het gevolg was dat in de loop van 2003 de achterstand nog steeds toenam. In het najaar van 2004 werden een aantal maatregelen genomen. Zo werd een aantal voorbereidende werken voor de behandeling van die beroepen uitbesteed. In de loop van 2005 zou dit tot resultaten moeten leiden, maar op dit ogenblik blijft de achterstand echter nog zeer acuut.

De Vlaamse Ombudsdienst is van mening dat het erg belangrijk is om maatregelen te nemen. Het aanslepen van beroepen belemmert immers dikwijls de verkoop van een onroerend goed.

Aanbeveling 2003 – 09: tarieven bodemsaneringsdeskundigen

De Vlaamse overheid moet ervoor zorgen dat effectieve bodemsanering niet ernstig wordt bemoeilijkt door onredelijk hoge tarieven van de erkende bodemsaneringsdeskundigen.

De Vlaamse Ombudsdienst ontving een aantal klachten van burgers die een bodemsanering moesten uitvoeren over de verhouding met de OVAM. De OVAM speelt een dubbele rol in de procedures van het bodemsaneringsdecreet. Enerzijds is ze een controle-instantie die het saneringsproject moet goedkeuren, die controleert of de sanering correct wordt uitgevoerd en die aan de hand van meetresultaten beslist over de geleidelijke vrijgave van de financiële waarborg die de bodemsaneringsplichtige heeft betaald. Anderzijds verwachten deze saneringsplichtigen een zekere ondersteuning van de OVAM.

Bodemsaneringsprojecten worden opgesteld door een bodemsaneringsdeskundige erkend door de Vlaamse overheid. De OVAM beschikt ook over een erkenningscommissie die toeziet op de kwaliteit van de bodemsaneringsdeskundigen. Maar de prijszetting maakt geen deel uit van de controle. Uit de ontvangen klachten werden grote prijsverschillen vastgesteld voor gelijkaardige saneringswerken en -onderzoeken. Wegens de hoge bedragen en de grote prijsverschillen die gesignaleerd

worden, zou het volgens de ombudsdienst goed zijn als de OVAM ook op dat punt enige controle kon uitoefenen. De OVAM heeft op deze aanbeveling inmiddels gereageerd door het probleem aan te kaarten bij de Vereniging van Erkende Bodemsaneringdeskundigen (VEB). Sinds kort vermeldt de OVAM op haar website de gemiddelde prijzen voor bepaalde prestaties inzake bodemsanering.

Algemene aanbevelingen

De heer *Bernard Hubeau*, Vlaams Ombudsman, bespreekt vervolgens nog enkele algemene aanbevelingen uit het laatste deel van het jaarverslag, waarbij milieu ook nog aan bod komt.

Ten eerste is er een aantal aanbevelingen in verband met informatieverstrekking en communicatie en actieve begeleiding op maat. Wanneer de Vlaamse overheid opdrachten geeft aan Vlaamse instellingen die op hun beurt deze opdrachten uitbesteden, of wanneer particulieren werken onder toezicht van die instellingen (bijvoorbeeld bodemsaneringsdeskundigen), moeten de kwaliteitseisen die gelden voor de Vlaamse overheid ook gelden voor deze partners. Dit geldt bijvoorbeeld voor de adoptiebureaus maar ook de OVAM zou meer controlerend moeten kunnen optreden ten aanzien van bijvoorbeeld de bodemsaneringsdeskundigen.

Een tweede groep van algemene aanbevelingen handelt over de wetgevingskwaliteit. Wanneer bijvoorbeeld de klachten over de geluidshinder veroorzaakt door de N71 zuiver juridisch-technisch worden bekeken, kan worden gesteld dat er geen probleem is. Geluidshinder heeft echter niet alleen een objectief, maar ook een subjectief aspect. Wanneer wordt aangevoeld dat regelgeving, of in dit geval een mobiliteitsconvenant, niet meer een juiste inschatting maakt van bepaalde grenzen, moet volgens de ombudsman de Vlaamse overheid bereid zijn om aanpassingen aan de evolutie en dus aan nieuwe behoeften door te voeren.

Aanbevelingen rond handhaving en bestraffing vormen een derde groep. Het is reeds het vijfde jaar dat de Vlaamse Ombudsdienst deze aanbevelingen vermeldt in haar verslag. Ondanks het kerntakendebat en de duidelijke afspraken hierover, wordt de milieuhinder, vooral de hinder veroorzaakt door klasse 2- en 3-inrichtingen,

niet efficiënt en effectief opgelost. Er kan vastgesteld worden dat de Milieu-inspectie de taken van gemeenten en provincies niet overneemt wanneer deze in gebreke blijven. Daar kunnen redenen voor zijn, maar er blijft zo wel een handhavingsdeficit bestaan. De heer Hubeau is er zich van bewust dat niet alle hinder handhaafbaar is. Een bewust gedoogbeleid is volgens de spreker echter geen oplossing, zeker niet als dit gedoogbeleid niet aan vaste criteria beantwoordt.

2.2. Bespreking van de aanbevelingen

Algemeen en aanbeveling 2003-06: aanpak van milieuhinder

Volgens de heer *Rudi Daems* leiden de meeste aanbevelingen in de jaarverslagen van de Vlaamse Ombudsdienst, met uitzondering van de aanbevelingen rond toezicht, tot concrete beleidsinitiatieven. Het lid vraagt dan ook om de vier geformuleerde aanbevelingen ter harte te nemen. Inzake toezicht zijn er reeds maatregelen aangekondigd. De heer Hubeau heeft verwezen naar het kerntakendebat en het aangekondigde handhavingsdecreet. Het rondetafelgesprek dat minister Peeters over het handhavingsdecreet wil organiseren, is positief.

Over de toezichthoudende ambtenaren op gemeentelijk niveau krijgt de heer Daems de meest uiteenlopende cijfers. De situatie lijkt licht te verbeteren maar het lid vraagt naar de actuele stand van zaken. De regeling inzake toezichthoudende ambtenaren werd reeds ongeveer acht jaar geleden opgenomen in het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunningen (Vlarem). Is het correct dat op dit ogenblik een 80-tal gemeenten nog steeds geen toezichthoudend ambtenaar heeft aangesteld? Dit zou op korte termijn kunnen worden opgelost zonder het handhavingsdecreet af te wachten. De spreker suggereert een oplossing die gelijkaardig is aan de situatie bij ruimtelijke ordening, waar stedenbouwkundige ambtenaren worden gesubsidieerd door de Vlaamse overheid.

Inzake de algemene aanbeveling rond kwaliteitseisen voor werken en meer specifiek de bodemsaneringswerken die door de OVAM worden opgevolgd, stelt de heer Daems dat hij een bezoek heeft gebracht aan de Kouterwijk in Sint-Amands, een groot saneringsproject in een woonwijk. In de perceptie van de bewoners van de wijk wordt dit echter niet als een positief project beschouwd. Er

leeft ongenoegen over het feit dat wat op het terrein gebeurt niet altijd is wat werd beloofd. Dit is deels te wijten aan een gebrek aan toezicht van de OVAM op de aannemers die er aan het werk zijn. Volgens het lid kan een kwaliteitsvol toezicht, samen met sensibilisatie en volgehouden communicatie het ongenoegen wegnemen.

De heer *Patrick Lachaert* vult aan dat een probleem van de gemeentelijke toezichthoudende ambtenaren was dat zij niet het statuut van officier van gerechtelijke politie bezaten. Dit is sinds kort rechtgezet.

De heer *Erik Matthijs* heeft positieve ervaringen met gemeenten die over dergelijke toezichthoudende ambtenaren beschikken. Wel zijn er afspraken nodig tussen deze ambtenaren en de politiediensten, zodat er een zekere taakverdeling is en waar nodig samen kan worden opgetreden.

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* vraagt hoe groot het aandeel is van de klachten over het milieuhandhavingsbeleid. Het lid deelt nog mee dat, in opvolging van haar interpellatie over het milieuhandhavingsbeleid en de politionele samenwerking (*Hand. VI. Parl. 2004-05, nr. C37*), zij een vraag heeft gesteld in de lokale politieraad. In de betrokken politiezone zal in elk commissariaat een agent worden opgeleid inzake milieuwetgeving.

Mevrouw *Hilde Crevits* vraagt meer algemeen of de Vlaamse Ombudsdienst meer informatie heeft over de geografische spreiding van de klachten? Zijn er regionale verschillen?

De heer *Bernard Hubeau* verduidelijkt dat in het algemeen elke provincie ongeveer evenveel klachten telt. De provincie Antwerpen telt weliswaar het grootste aantal klachten maar dit heeft te maken met het grotere aantal inwoners. De provincie Vlaams-Brabant telt het minst aantal klachten. Er werd verder vastgesteld dat de Vlaamse Ombudsdienst bij de Nederlandstalige Brusselaars nog te weinig bekend is. Hieraan wordt gewerkt door de ombudsdienst. Bovendien bestaat er een plan voor de oprichting van een ombudsdienst voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor de materies waarvoor dit gewest bevoegd is. Voor gemeenschapsaangelegenheden in Brussel blijft de Vlaamse Ombudsdienst bevoegd.

Volgens de heer *Chris Nestor* is het aantal klachten bij de Vlaamse Ombudsdienst eerder beperkt

omdat slechts een klein aantal burgers de stap zetten naar de ombudsdienst. Op bladzijde 104 van het jaarverslag is een tabel opgenomen. Van de 83 beoordeelde klachten gaat ongeveer de helft over hinder. Op bladzijde 103 staan de cijfers van de eerstelijnsklachtenbehandeling. Alle ministeries van de Vlaamse Gemeenschap beschikken over dergelijke eerstelijnsklachtenbehandeling. Hier ligt het aandeel hinder een stuk lager, namelijk 20 klachten van de 112. Over bodemsanering werden 54 klachten ontvangen. De heer Nestor schat dat bij de Vlaamse Ombudsdienst ongeveer de helft van de klachten over hinder handelen. De klachten over bodemsanering zijn toegevoegd door het grote aantal klachten over de lange behandeltermijn bij de beroepsprocedure.

De heer *Kris Peeters*, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, is van oordeel dat Vlaamse Ombudsdienst een belangrijke taak heeft. Zowel de Vlaamse Regering als het Vlaams Parlement moeten trachten de aanbevelingen nauwgezet op te volgen. Voor de hinder van klasse 2- en 3-inrichtingen verwijst de minister naar het toekomstige handhavingsdecreet.

Over het dossier Sint-Amands heeft de minister een gesprek gehad met de burgemeester en daarbij kreeg hij meer positieve geluiden te horen. Er is ook heel wat onderzoek geweest, onder andere naar de stress die ontstaat bij de bewoners door de werken die daar worden uitgevoerd. De minister begrijpt uit de tussenkomst van de heer Daems dat een aantal burgers blijkbaar minder tevreden is over de werken en de begeleiding.

Inzake een ombudsdienst voor de energie- en elektriciteitsmarkt verwijst de minister naar de Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) en de afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie, die ook tot taak hebben te informeren en sensibiliseren. Bovendien betaalt elke burger een bijdrage op de verbruikte energie om een dergelijke ombudsdienst op federaal niveau te bekostigen. Het gaat om 800.000 euro aan federale middelen. De minister stelt dat in december 2004 nogmaals een brief werd geschreven om de federale regering aan te sporen de afspraken na te komen. In afwachting probeert de VREG, samen met de Vlaamse Ombudsdienst, zo goed mogelijk te informeren en sensibiliseren.

Klachtenbehandeling behoort eigenlijk niet tot het takenpakket van de VREG.

Aanbeveling 2003-07: aanpak van geluidshinder

De heer *Patrick Lachaert* merkt op dat voor geluidshinder de bal dikwijls in het kamp van de burger ligt. Het is aan de benadeelde om met de gemaakte vaststellingen naar de rechtbank te stappen op basis van het Burgerlijk Wetboek. De provincie beschikt volgens de heer Lachaert over voldoende materiaal en personeel om de vaststellingen te doen en is daartoe beter uitgerust dan gemeenten. Een geluidsmetingtoestel aanschaffen is een erg dure aangelegenheid en voor kleine of middelgrote gemeenten vormt dit niet onmiddellijk een prioriteit. De burger kan daarom een beroep doen op de provinciale diensten die beter zijn uitgerust, al of niet via een schrijven aan de gouverneur. In dergelijke gevallen komt de Milieu-inspectie niet tussen.

De heer *Bart Martens* vraagt of de Europese richtlijn 2002/49/EG inzake de evaluatie en beheersing van omgevingslawaai, die dringend moet worden omgezet in Vlaamse wetgeving, een oplossing zou kunnen betekenen voor de vermelde problemen. Betekent de richtlijn een verscherping van de normen? Biedt de toekomstige opmaak van geluidskaarten en saneringsplannen een oplossing?

Volgens de heer *Erik Matthijs* zorgen vooral bepaalde inrichtingen waar 's nachts veel lawaai wordt geproduceerd voor problemen. Volgens de politie moet eerst het achtergrondgeluid worden gemeten en dan de eigelijke hinder. Het is zeer moeilijk om hiertegen op te treden omdat de lokale overheid over vele processen-verbaal moet beschikken vooraleer maatregelen kunnen worden genomen.

De heer *Bernard Hubeau*, Vlaams Ombudsman, stelt inderdaad de vraag in hoeverre de Europese richtlijn omgevingslawaai invloed kan hebben. De techniek van de geluidskaarten kan alleszins een positief element zijn. Tijdens de vorige legislatuur werd er in het Vlaams Parlement al veel gedebatteerd over het probleem van geluidshinder en zelfs resoluties gestemd. Zolang echter niet geweten is waar zich de pijnpunten bevinden – en die inventaris is blijkbaar nog niet klaar –, is ingrijpen moeilijk.

De heer *Chris Nestor* vult aan dat inzake de mogelijkheden om beroep te doen op provinciale diensten de Vlaamse Ombudsdienst goede ervaringen heeft met gemeenten die de provinciale expertise gebruiken. Bij zeer moeilijke dossiers acht de spreker het mogelijk dat beroep kan worden gedaan op de Milieu-inspectie van het Vlaamse Gewest voor technische expertise en ondersteuning.

De *minister* laat opmerken dat, volgens het Milieu- en Natuurrapport Vlaanderen (MIRA), de gemeten geluidsniveaus afkomstig van autosnelwegen afnemen. Mogelijks kennen de subjectieve waarnemingen een andere tendens. De omzetting van de Europese richtlijn inzake omgevingslawaai, die eigenlijk al tijdens de vorige legislatuur moest gebeurd zijn, wordt voorbereid. De minister wil niet vooruitlopen op wat dit concreet betekent voor de geluidsnormen.

Aanbeveling 2003-08: behandeltermijn beroepen OVAM-dossiers

Wat de achterstand inzake de beroepen tegen OVAM-beslissingen betreft, herinnert de heer *Bart Martens* eraan dat tijdens de vorige legislatuur een hoorzitting werd gehouden over het decreet van 22 februari 1995 betreffende de bodemsanering (Bodemsaneringsdecreet). Daarbij kwam naar voor dat de achterstand bij de beroepsdossiers een knelpunt was. De OVAM zou in dat verband de suggestie hebben gedaan om de beslissingen waartegen beroep mogelijk is, limitatief vast te leggen. Een dergelijke maatregel kan volgens het lid worden opgenomen bij de wijziging van het Bodemsaneringsdecreet die minister Peeters heeft aangekondigd.

De heer *Rudi Daems* stelt dat het gaat om officiële beroepen tegen ofwel een conformverklaring (artikel 18 van het Bodemsaneringsdecreet) ofwel tegen beslissingen van de OVAM in verband met het opstellen van een bodemsaneringsproject of in verband met de uitvoering van een beschrijvend bodemonderzoek of van bodemsaneringswerken (artikel 23). In het laatste geval is het beroep niet schorsend. Het lid meent dat niet tegen elke beslissing van de OVAM over een bodemsaneringsproject beroep mogelijk is. In het geval van een conformverklaring (artikel 18) is er een termijn die de Vlaamse Regering moet respecteren om een uitspraak te doen. In het andere geval

(artikel 23) wordt aan de Vlaamse Regering geen antwoordtermijn opgelegd waardoor de achterstand is opgelopen.

Door de vorige Vlaamse Regering werd via een wijziging van het Vlaams reglement betreffende de bodemsanering (Vlarebo) de beroepsinstantie geplaatst bij de afdeling Juridische Dienstverlening van LIN. Er werd ook een beroepscommissie geïnstalleerd, die regelmatig samenkomt en waarin externe personen zijn opgenomen. Het probleem situeert zich echter bij de ambtelijke voorbereiding van de dossiers. Ingevolge de wervingsstop werd de suggestie gedaan om een aantal personeelsleden van bijvoorbeeld de administratie Algemene Administratieve Diensten over te hevelen. Die suggestie werd niet gevolgd. De ombudsdienst meldt nu dat de opdracht werd uitbesteed en dat is volgens het lid een interessante, maar slechts tijdelijke oplossing om de achterstand weg te werken. Er is behoefte aan een meer structurele oplossing, namelijk enkele personeelsleden die zorgen voor de continue dossiervoorbereiding en -opvolging. Het feit dat de afdeling Juridische Dienstverlening deze dossiers behandelt, is een goede beleidsoptie omdat op die manier een rechter-partijsituatie van de OVAM wordt vermeden.

De heer *Bernard Hubeau*, Vlaams Ombudsman, waarschuwt dat moet worden opgelet met de oplossing die de OVAM voorstelt. Het voorstel om een probleem op te lossen door de regelgeving te veranderen en de rechten van de burger te beperken, komt wel vaker voor. Het beperken van het beroepsrecht betekent eigenlijk dat de decreetgever stelt dat tegen een bepaalde beslissing beroep mag worden aangetekend en tegen een andere beslissing niet. De beslissingen waartegen op basis van artikelen 18 en 23 van het Bodemsaneringsdecreet beroep kan worden ingesteld, hebben echter ernstige juridische en financiële gevolgen voor de betrokkenen. Bovendien ligt het probleem niet bij het zeer grote aantal beroepen, maar wel bij een onvoldoende personeelsbezetting van de dienst. De heer Hubeau beoordeelt het wel positief dat de juridische dienst ondanks het tijdsgebrek niet kiest voor een snel en oppervlakkig onderzoek. Het aantrekken van enkele extra juristen is volgens de

ombudsdienst de juiste oplossing voor het probleem.

Minister *Kris Peeters* stelt dat de problematische achterstand zich situeert bij de beroepen die worden ingesteld op basis van artikel 23 van het Bodemsaneringsdecreet. Het probleem is al langer bekend. De achterstand liep bij de start van de huidige legislatuur op tot 200 dossiers. Onder tussen werd reeds de beroepscommissie geïnstalleerd waarin een aantal externe personen zetelen, waaronder een aantal advocaten. Er wordt volgens de minister nu goed werk geleverd. Oorspronkelijk was het de bedoeling om bijkomend personeel aan te werven. De wervingsstop en de budgettaire toestand hebben er echter anders over beslist. De hulp van een aantal externe instanties wordt ingeroepen om de achterstand weg te werken. De minister is van mening dat het ook mogelijk is om de wetgeving aan te passen. Niet om de rechten van de burger te beknotten – dit zou onaanvaardbaar zijn – maar wel om tot een snellere afhandeling te komen. Die mogelijkheid wordt bekeken.

Aanbeveling 2003-09: tarieven bodemsaneringsdeskundigen

De hoge tarieven van de bodemsaneringsdeskundigen vormen volgens de heer *Erik Matthijs* een probleem. De OVAM zou in meer begeleiding moeten voorzien voor de saneringsplichtigen. Het lid verneemt dat er heel wat klachten zijn van de Vereniging van Erkende Bodemsaneringdeskundigen. Na een sanering blijkt vaak dat er nog bijkomend onderzoek noodzakelijk is en bijkomende saneringswerken moeten gebeuren. De OVAM zou een saneringsproject zodanig moeten omschrijven dat de saneringsplichtige goed weet waar hij aan toe is voor de werken starten.

De heer *Bernard Hubeau* meent dat informeren alleen niet voldoende is om het probleem van het toezicht van de OVAM op de bodemsaneringsdeskundigen op te lossen. De OVAM heeft hier inderdaad een dubbele rol: enerzijds ondersteuning en anderzijds sanctionering van saneringsplichtigen. Er moet worden nagedacht over een oplossing voor die twee moeilijk te combineren taken.

De *minister* meent dat voor de tarieven van de erkende bodemsaneringsdeskundigen de wet van vraag en aanbod automatisch zou moeten resulteren in een aanbod aan normale tarieven. In het regeerakkoord staat vermeld dat moet bekeken worden hoe bij de OVAM een duidelijk onderscheid kan worden gemaakt tussen de rol van regisseur en de rol van actor.

De verslaggevers,

De voorzitter,

Joke SCHAUVLIEGE

Patrick LACHAERT

Hilde CREVITS
